

Asia: VN/3799/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiasta

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu mielestä on perusteltua varmistaa kansainvälisten opiskelijoiden riittävä toimeentulo. Riittävät varat tukevat tavoitteellista opiskelua ja valmistumista sekä työmarkkinoille. Esityksessä ehdotetut toimenpiteet saattavat kuitenkin olla kohtuuttomia tilanteessa, missä taloudelliset ongelmat ovat tilapäisiä ja etenkin mikäli tilanteeseen johtavat syyt eivät ole opiskelijan hallittavissa. Esille tulevia tilanteita voisivat olla esimerkiksi opiskelijan tai perheenjäsenen sairastuminen tai vaikeudet varojen siirrossa. Tämänkaltaisessa tilanteessa automaattinen kielteinen päätös on mielestämme kohtuuton.

Automaattinen valvonta on sinällään tehokasta ja toimivaa, mutta tapauskohtainen harkinta tulee samalla varmistaa. Äkilliset ja poikkeukselliset tilanteet tulee valvonnassa tulla huomioiduksi.

Omat havaintomme väärinkäytösten yleisyydestä ovat samansuuntaisia esityksessä esille tuotujen tilastojen kanssa. Vaikutukset eivät ole suuria rahallisesti eivätkä myöskään lukumääräisesti. Yksittäisen opiskelijan kohdalla vaikutukset saattavat kuitenkin olla suhteettomat.

Pidämme tärkeänä, että mahdollisista muutoksista tiedottaminen on viranomaisten vastuulla eikä jää oppilaitosten tehtäväksi. Lakimuutos on luonteeltaan viranomaissääntelyä, ja sen toimeenpanon tulee olla keskitettyä, jotta opiskelijat saavat yhdenmukaista ja oikea-aikaista tietoa.

Esitämme, että mikäli sääntelyä muutetaan, muutos tulee kirjata selkeästi oleskelulupien ehtoihin ja lupapäätösten yhteyteen, jotta opiskelijoille ei synny epäselvyyttä vaatimuksista tai niiden muutoksista.

Pidämme tärkeänä, että mahdollinen muutos koskisi vain uusia opiskelijoita. Jo opintonsa aloittaneisiin ei tule jälkikäteen soveltaa uusia, aiemmasta poikkeavia toimeentuloedellytyksiä, sillä se heikentäisi oikeusvarmuutta ja opiskelijoiden luottamusta viranomaispäätöksiin.

Kaipaamme selvennystä siihen, mikä viranomaistaho jatkossa vastaisi toimeentulon seurantaan liittyvistä toimenpiteistä. Seurannan ei tule kuulua oppilaitoksille, eikä oppilaitoksia tule velvoittaa keräämään tai arvioimaan opiskelijoiden taloudellisia tietoja. Vastuut on määriteltävä täsmällisesti sääntelyn toimeenpanon yhteydessä.

Tutkinnon suorittaminen korkeakoulussa on opiskelijalle useita vuosia kestävä prosessi. Lisäksi korkeakoulut tarvitsevat aikaa opintojen suunnitteluun, markkinointiin ja hakuprosesseihin. Kaikille osapuolille olisi edullista, mikäli asiat olisivat mahdollisimman pitkälle ennakoitavissa. Muutokset tämän kaltaisiin asioihin tuleekin tehdä harkiten ja harvoin, jotta oppilaitokset ja opiskelijat pystyvät ennakoimaan toimintaympäristönsä.

Ruponen Mika
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamk - Kaupallisten ja
kansainvälisten toimintojen johtaja